

DÜŠEVNI LIST

G. Zver Joško, knjižničar Črenšovci

Naš Dom

Mêsečne verske novine.

vu iméni prêkmurske evang. šinjorije reditel
i vödávnik: FLISAR JÁNOŠ, Murska Sobota.

Rokopisi se morajo v Puconce pošilati.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ Puconci.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejplačilo

gorivzeme vsàki evang. dühovnik i vučitel.

Od reverzálišov dávanja.

„Tim drüglm pa jas vellm, në Gos-pôd: či stoj, brat bodôčl, má ženo neverno i ona má volo žnjlm prebivatl, naj jo neodpüstl. I žena, štera má možá nevernoga i on má volo žnjöv prebivatl, naj ga ne odpüstl. Ar se posvetl te neveren môž po žent: i posvetl se žena neverna po môžl. Načl bi vaša decá nečista bila: zdaj je pa svêta.“

(I. Kor. 7, 12–14).

Što pri ženitvi, ali možki, ali ženska, na drügo vero prêk obečajo svojo deco i od toga písmo (reverzáliš) podpiše i dá, prôti svétomi hížtvi, štero je Bôg nastavo, v-nébo kričéči grêh včini, ár tákše odá, ka ešče nema i nevê, jeli meo bode, ali në. Či bi, povêmo stoj kaj tákšega odávao, ka nema: márho, zemlô, ali kakšešté blágo, bi ga za švindlera, čalárnika držali i oblást bi ga pokaštigala. — Kí tak svojo deco, štera se je ešče në poprijéla vu materé utrobi, odá i žnjöv trži, grêšno delo činí, ár nedüžen svoj porod dolizavêže, odsêka njega slobodno volo, v robstvo, v-tákšo stávo ga postávi, štero njega že z-rodjénjem odsêka od one slobodščine, na štero ga je Bôg stvôro. — V-šôli sem se včio, ka je od očé vmorstva grêha domovine odávanje në ménši grêh. Tak míslim, ka je nika në ménši grêh od teva dvôjiva, či stoj svoj nepoprijétni porod, svoje krvi krv, têla têlo, blôdno i nesrámmo odá i od sébe drüгим na porob vrže. — Ešau je svojega prvorodstva pravico za

eden tanjêr léče ôdao, štero je sledi požalüvao i na smrt iskao svojega brata Já-koba. Peter se je od edne nevolne službenice pitanja: „I tí si z-nazarenskimi Kristušom,“ nateliko postrahšo, ka je Kristuša zatájo, ka ga nepozna. Judáš je za nevolni treseti srebrni pênež ôdao vučitelá, Zveličitelá. — Vsi odávci pred têmi i sledi živôči, so obžalüvali svoje grêšno delo. — I ka míslíš tí brat, sestra kršćanska, ka de tvoj nájem za poroda tvojega odávanje? Kak boš mogao (mogla) račun dati i obstáti pred nebeskim sodcom? Ka te je gnalo na té túžen spadáj? — *Lübêzen? Zemelska vrêdnost? Familie hirešnje imé i preštímanje?* — Vsa tá so tebi në vrêdnost. Në je práva Lübêzen, da odtébe tákšo cêno želejo, za štero de te düšnavêst mantrála i Lübêzen tvoja tebi nepri-nesé sáda. Zemelska vrêdnost, — tá malo valá, či ti je düše mir porobljeni. — Familie poštenjê, preštímanje? — Kak nam példa svedočijo, tam boš li doj poglédjena, zavržena persôna. — Odávce bár pláčajo, ali poštenjá nemajo, v-rôke si žnjimi neségnejo, — péto kolô si pri familiji. Pri dvojnóm hížtvi pôleg reverzáliša sem ešče në vido srečnoga hížtva, ali tém več nezbiivanja i netrplivosti.

Z-ednim šolskim prijátelom sem se po dügom vrêmeni naišao, šteri je jáko lèpi rekord doségno, tak vu materiálnom, kak vu lüdi túvárištva stáni. Pávidênje nama je obema na velko veseljé bilô. Od-krito sva si zgovárjala med seboj od doli

pretečenoga žitka epizódov. Moj prijátel se mi je tóžo, ka je v familiskom žitki nesrečen. Kath. tůvárišica, nájmre zdá, da so že deca vékši, je vsigdár bole i bole nemirovna. Vu šóli od vu čitelic, štere so nůne bilé, vu njé nedůžno srdcé vcepleni návukov posledice se od dnéva do dnéva vsigdár vu vékšoj meri skažůjejo; vsáki dén ide k-spůvedi, več vór moli záto, naj mené, možá od skvarjénja obarje, ár sem evangeličá nec i tak jeretnik, kí se nezveličá. Tak jo mó-tijo, njé gučijo njéni důhovnici. Z té mánie se nedá strézniti.

Kak velki kríž je tó vu familiji, kak velka nesreča za starše i za otroke! — Bóg vari vsá koga mladénca, devojko, v-dvojno hištvo stópiti, tém menje pa reverzáliš dati, — je pravo. Či že tak potégne nesrečen šorš, ka z drůge ovčárnice poišče sebi pár, naj neodá naprê decè i nezropa svojega hištva bláženství netrpióvosti jame.

Tó je tém bole nesrečno delo záto, ár kak katholicanske vere církevni zákonje krivo včijo, či bi brezi reverzáliša v hištvo stópila i nê se v-kath. církví zdalá, njidva hištvo bi ednáko i prispodobno biló k-viličnim nočéšnjim hotlivkom, spaokinjom šorši i nebi biló pravdeno hištvo. Tó bi samo gréšno vkůp živlénje biló, z šteroga živlénja rodjena deca bi nečista bila, kak póleg izraelitancov právde, nečítí stvári mėsá vžívanje.

Póleg rim. kath. církví zákonov bi popri-jétni nedůžni otroci nezákonski fotivje bili. Što

reverzáliš dá, on za sébe spozna katholicanske církví imenůvane zákone, kláči človečo plemenitost, z lasnov rokův podpiskom potrdí, ka ovoga strána stálíšče osvoji i vadlůje. Štero je pa Pavel apoštol v-zgornjem veršůši nači zrende-lůvao i popisao.

Što reverzáliš dá, on spozna, ka je naša vera jeretnikstvo, kriva vera, blódnost, i ka je nasprotne stranke vera práva, jed'no zveličitelna. Zataji svoje vere bodóčnost, združí se z-onimi, ki njó pogovárjajo i ponižávajo. — Rezerválíš dati je li on spodoben, ki je nê ogvůšani od proteštantskoga vadlůvánja pravic, komi se ne-vidi med nami, ki želé vu ono církev pridti, za štere volo svojo zataji i osramotí.

I tí nesrečen brat, (sestra) si vse tó z-tvojim podpiskom vadlůvao i potrdó! (Vadlůvala i potrdila!)

Rávno záto nemrem vervati, ka gda si tó činio (činila) bi pri zdravoj pámeti i důšnevěsti prisebnosti bio (bila). Nemrem vervati, nê misliti, ka bi ti sébé za jeretnika (jeretniko) vadlůvao, (vadlůvala), da Kristušovoga čistoga i svétoga evangelloma listi obráčaš.

Neverjem, ár nemrem vervati i misliti, kaj přifestne tůvárišice nevtepeno čistóčo, morál i žitek k ove stranke veri, póleg té mere priglihávaš: jeli odáš že naprê tó ešče nepoprijétnoga nůvoga žitka „mesó, kóžo, žile i čonte,“ šteri je nepodgovoren, ka je nažitek pozání i próti nemre stánotí. Nedůžen je vu poprijétnosti materé

Stároga rektora či.

Pripověst. — Flisár Jánoš.

(Nadaljávanje.)

Notri zazové čér vu hižo i etak erčé; „Annika moja či, ete človek so prinesli tvoje bláženstvo, samo ti rokó trbê vóvtégnoti i za njé přijéti. Přišestnosti tvoje dobrobodóčnost, cěloga tvojega žitka sreča, se ti je naklonila ete večér, zové te, da jo nasledůješ. Te přemočen Bobola Jánoš te za ženo ščé metí, bláženstvo ti ponůja, jeli je primleš?“

— Nevzemem ga, drági oča moj! Mojega bláženstva i sreče nenosijo tē lůdjé, tó jas sám nosim.

Z tém se je vu materé krilo pokrila, da si obráz skrije, šteri je žerjávó goro. Brat Lénárd jo šošnjajóč prosí: Annika, ti dobroga srdcá sestra, či ga li količkáj moreš trpeti, vzemi ga,

aldůj i nika za méne, da jas tůdi mojemi bláženství fundament postavim. Ali či se ti mrzí, či ga odůrjávaš, či občůtiš, ka nebodeš žnjim blážena nigdár, teda me Bóg vari, ka bi te jas rátao!

Ali te stári rektor je gori ódpro óči kuste ozmice, štero je njegovoga srdcá srditosti znamenje biló. — Moja či, jas sem te vsigdár za pokorno spoznao, jas tvojo srečo tam vidim, kama te ete pošteni mladénec odpelati ščé. Nasledůj ga, bógaj tvojega očo. Vu svojem i vu vsé nás iměni te prosim. Guči!

Po deklíne obrázi so se skuzé válae, rěč njé je joč zadávo. Bobola Janči je zdá pá zavado: „Viš Ananika, či či b-boboš moja žžžěna ni-ni-nigdár se ti ne-nede trbe belo jókati.

Mati je z-tém odsékala cělo delo, ka za ništeri dén dájo válas, zdá jo nemantrájmo, ná si přemislí, vse se na dobro zná obrnóti. Zdá pa mírovno, poštvání přítelje, odhájajte domó.

utrobi i rávno záto je, kak tó Pavel apoštol právi: *světl.*

Vu neprisebnosti minuti, od ómutnosti opojen (opojena), si vu nevernosti i vere zatajenosti grěh spadno, (spadnola), kak Peter apoštol, ki je prvle, kak bi kokot popěvao, zatájo onoga Kristuša, od koga je, kak prvi z-živov verov vadlúvao: „*Tl sl Kristuš, sln toga živoga Bogá.*“

Brat, (sestra) krščanska, mí smo tebé gleděč na tvoji verevrěli očákov, familie imé, na tvoje verevrělost i konfirmátie oblúbo za pečino držáli, na šteroj se odbijejo i zlámlejo vsa hůda skůšávanja i jálne grěšne mreže. — Žalostno — vkanili smo se!

Od Petra je vu evangellioml popisano, ka je na svojega groznoga dela znanost pobůdjeni, vgrěšenje požalúvao „*vš je šđ i britko se je jókao.*“ I z-etoga obžalúvanja povrnjenoga dűhá z-nájskrovněše kámre shájajóči joč, britke skuzé, kak žítek dávajóči deždž — je navlažo njegovoga bógšega tála rodno póle, tak da je z-vgrěšěčega Petra obládaven Peter grátao i na njega vrěle vere pečino, kak na negenjeno te mel je zozidana Kristušova svéta mati cěrkve.

Šteri evangeličánc (evangeličanka) rezerváliš dá, on z-svojim podpiskom očivesno vónazvěsti, ka od svoje, od očákov órokůvane vere odstópi; njđ zavrže, to drűgo više preštíma, i da eto odúrjáva, vu svojoj deci nešče duže vu evangeličanskom správišči živetí.

Brat, sestra krščanska! Mogóče je ešče ně prekesno. Mogóče je ešče ně vse zgűbleno! Mogóče ešče i tí vse znáš na dobro poravnati: Z-potrřim srdcom Petra nasledűvájóči, — číni pokóro! Požalűj nevernost, zablodjeno tvoje prestoplěnje, — povrni se! Popravi vse na dobro tak, da i mí hálelujo spěvájóči z-radostjov mámo glásiti; „*Naš brat (sestra) je mrtev (mrtva) bila i oživo je (oživela); zgűbleni je bio (bila) i náiden(na) je.*“ I Na štero z-nébe Amen bode spěvao nebeski Choruš, gde je vékša radost nad ednim zgűblenim i povrnjenim grěšnikom, liki nad devědesětdevět pravičnimi.

Či pa tak, ka se nemreš z-práha goripodzignoti na žítek dávajóči čistí zrák vživájóčo visikost; či ti tvoje vere lűbézen ní edne skuze ne zbűdí z-óč tvoji; či odúrjávaš, zavržeš i z-nevórnostjov na špot vržeš svojo drágo matercěrkve, štera se je za tébe skrběla, varvala i gájila dűšo tvojo, kak dobra, mila mati ino se tróštala, da ednók njé steber máš bidti: Teda zaká neodídeš spoj od nás? — Zaká samo, kak lagoja példa hodiš med nami i zastávlaš, žmetiš naše teško delo i pozvánje, gda mí onoštoga Kristuša v-drűgo dób dičeci vernikov brez vsega žaljenja i pomějšavanja, z-naše verevrělosti močine (trdnjave) vu skůšávanja teški hipaj móč, trplívost, vódržánje naměnimo vu te slabe, vcağajóče i nestálne vernike lěvati, z šteri znábidi eden ali te drűgi de z-poštárnim osmejá-

Te štangolásti Bobola Janči je s svojimi slókimi nogámí vř šajtrao z-hiže, i z-cesté nazá na oblok notri ogvűšao Anniko, ka de jo on záto po etom toga li rad meo i z-tém je poslűhšajóčim sósednim baban nazvěsto, ka je košaro dőbo, štere so hitrě, kak je domđ prišao z-Lantarom po vėsi raznesle i v-zřje je že cěla vės od toga gűčala.

V-hiži je oča z-čamurnim obrázom semtá hodo i kucajóčoj čeri na óči metao.

— Ali lűblěni moj oča, či ga pa nikak nemrem rada meti! se je molila Annika.

— Eh samo tűo boj z-nevolnim ripanjem. Za familio, za vsě nás dobróto bi včínila. Ali tak vídim, ka je tebi očé prošnja nika ně Oh kak náčiša je bíla Jefteaova či, z-vezdášnje decé je pokornost že vovesnola.

— Či bi, oča, ví mené Bđgi šteli aldűvati, bi privolila, rávno ták, kak Jeftea či; ali človeki,

Bobola Jančii me tá lűčiti na áldov, tđ bi moje vekivečno skvarjěnje bíló, tđ včíniti nikak norem, kakště vas lűbim, drági oča.

— Nepravi me za očo, — trđbi rektor — či me ednók neščeš bđgati i neposlűhšas rěči moje. Jas nemam čeri, odhájaj od óči moji, ná te nevidim.

... Kóla rogáčejo. Odpěrajo se vráta, notri se pela Žótěr Vince, šteri je zdá kesno prišao z-počítnic nazá v-šólo.

Annika je pred njega běžala, z-skuznatimi očmi se je k-njemi stisnola, tak da bi ga pomóč prosila.

Vince se je z táljemánjem k-njě prigno govorěči: Annikó, jeli od páviděnja radosti, ali pa od kákše nedovědne boleznosti drgečeš vu cělom životi? Gűči, drága moja!

Oh Vince, stríhoma se je napuno brítek moj pehár, odkoj sem se vsigđár bojála, se je zgđdilo. Oča ščějo, ná Bobola Jančia žena bodem.

vanjem, kak na példo z-prstom kázao na tébe : ka ščéte z menom, vém je i „ejni“ tüdi . . .

Či bi tak bilô, teda bole z Božim blagoslovom, vu miri odhájjaj od nás! — Mi te vö dámo ozvoniti i pokopamo te: Nam si bío (bíla), več si nê. Pozábimo te, z misli te pústimo. Na vekivečno návučnost samo tvoje prehodnike obarjemo vu spômenki, ki so nosili vere mantrnikstvo i pregánjanja težki križ. I či znábiditi, kak blodéča ténja brez rúma dónok ednôk kre nás tá lehneš, da nam naj na potrdjénje vere na pamet pride ona velika pravica : *kajl z dobroga semena znâ snêt shájatl*. Vitézni odvétki tüdi medie porode rodijo ! F. J.

Kak naj učitel obravnáva pobožno občútnost ?

Pisao : Hári Lipót, ev. dühovník.

Gda v začétki šolskoga leta roditelje v šólo pripelajo svojo deco i svoje mále na učitelstvo zavüpajo, či je tákšega hipa dobro poglédnemo, tak na njihovom obrázi i vüstaj edno vrôče pitanje opázimo : ka bode z mojim detetom po etomtoga ? Jeli moje málo dête rájde v šóli tisto istinsko lübézen, z šterov sem ga jas od njegovoga rojstva do etigamao lübo ? Jeli ga bodo čúvali, bránili od vse tistoga, štero bi njemi na kvár bilo i od šteroga sem ga jas z velikimi brigami čúvao ? Jeli se napuni njegovo srcé z

plemenitimi občútnostmi, jeli ga navčijo Bogá, Jezusa lübiti i moliti ? Jeli ga po létaj, gda zvrši osnovno šólo, tákšega dobím nazáj, kakšega bi jas rad dôbo ? Jeli bô znao stariše poštüvati, v Bôgi vervati, paščljivo i pošteno delati ?

Tô je preveč znamenita náloga za učitelstvo, gda na dugi deset mēsecov v svojo skrbnost prevzeme roditelske hiže nájdragše kinče, nedužne otroke. Učitelja šolsko delo dvé zméri má, on mora včítiti i mora osnávlati. Včítiti je ležéše, osnávlati je žmetnéše. Učitel poleg včénjá veliko pazko mora meti na šolsko osnávlanje, vsáki šolski predmet se mora v dobroga osnávlanja slüžbo postaviti. V dugovánjaj nature léko pred deco postavimo Bogá velika i módra dela ; v zemljepisi i v zgodovini lübézen domovine, do domáče grüde, do starišov i do bližnjega, vse tô učitelja osnávlajôče delo naprêpomága.

Ali šolskoga osnávlanja deli je nájbole na pomoč včénjé verenávuka. Vera od Boga govori i k Bôgi pela i vodi. Šola néma, nemore meti bole odičenoga i zvišenoga cíla, kak deco k Bôgi pelati i voditi. Zemla, držáva bo samo tečas méla zadovolne i blájžene stančare, dokeč bô pobožna občútnost i vernost prebivala v čločeči srcaj. Brezi té jákosti nega istinske radosti, nega zadovolstva, nega žítka, rávno záto mora učitel v svojem osnávlajôčem deli pobožno občútnost obüdjávati v gingavi otroški srcaj.

Poglednimo záto, kak naj učitel obüdjáva i obravnáva pobožno občútnost v deci ? Odgovor je krátki : s svojim živlénjom.

Jas pa rá vmerjém, kak pa, ka bi na cíli moj žítek nesrečna bíla.

— Te právi, plemeniti düh se bojúje z bajami, ne ogne se jí. Smrt je li ti vcagajôči, mární düh obramba. Annika si nede tô odebrála.

Vinci je smogorne obráze zagledno, gda je v-hižo stôpo, nê tak prijazníve, kak pred tém toga. Te stári rektor je nafücnjeni, moráti obráz kázao, nê je bilô réči žnjega. Matí je bár nazlúk kázala níkeliko dobre vôle, ali vse je tak kisilo glédalo vö, kak med sadom trnine. Lénárda lépi obráz je oblégla žalost, liki strmca vríh megla. Cěla famílija je tákša bíla, da bi mrtvec bío pri hiži. — Bogme je bío, či nê mrtvec, bílô je nika vmérájôčega. Toga stároga rektora lépe senje, naminjávánja, trôšt, račúnánja na čér gledôč, vse vmérájo eto pôt, či tak ka jí oče sígurnost na žítek neobüdi.

Nôč je skoron brez sna odíšla, vsáki je napunjeni bío z-staranjem, z britkostjov, ali pa

z srditostjov ; na takši vankišaj pa známo, ka nemegeje oči.

Lépi jesénski dén se je razvézdro, i mílo glédao na vehnoti záčajôčo rodnico. Jesénske rôže so v-punaj lepoti stalé na redé vu ográdčeki i čestile Anniko, štera je i v-jesén sprotolétja rôžo zastópala med njimi. Te stári rektor je znôva probao cér zméhčati, krotko, z-lêpimi rečmi jo proséči i rátajôči, naj nedopüsti famílijo vu špot príditi. Te bogat Bobola Gergor v-svojoj rôki drží njihov šorš, te je lahko súhne vu sramoto i špot, gda de se njemi vidlo.

— Viš, moja či Annika, jas sem eden nesrečen človek, pregrêšo sem proti poštenjá čistôči, ali tí vse lahko popráviš. Nebi se tak rádúvalo nad tém tvoje srdcé, či bi za svojega očo áldov prinesla ? Pój bliže, Annika i esi pazi : Gda so tvojega brata taliánje zgrabili i sehom odpelali, je dosta pénez koštala njega rešitev, ka ga ná neosmrtijo, sem mogao 500 srebra

Nájprle mora učitel s svojim živlénjom obüdjávati i obravnávati pobožno občütnost. Dobra példa, dober vzgléd je žé polovica osnávlanja. Zglednimo se záto malo okóli v šóli. Tam vidimo dobroga oponášanja, bógajóčo, dostojno govoréčo, lübeznivo deco, ali tüdi pa tákšo, ki so grobiánski, ki so okorni i ki dostakrát nedostojno i grdo govorijo. Obiščimo pa té prvi i té drügi roditele i njihove hiže. Roditelje té prvi so lübeznivi, med sebov v miri živéjo, eden drügoga poštüjejo, lübeznivo, čedno i dostojno znájo gücati v svojoj držini i z drügimi lüdmí, v njihovej hiži réd i čistóča kralüje, v njihovi srcaj pobožna občütnost, vernost i mir prebiva. Pri roditelaj té drügi se neščemo dugo müditi, tam ne nájdemo réda, srcé je prážno i trdo, oča i mati se dostakrát svajüjeta, svojo deco osnávlati i na lépo včiti némajó vole. Na njihovi vüstaj preklinjanje i grde reči blatijo tisto, ka je nájsvetéše, Bogá, Kristuša, vero.

Dosta decé žé z dóma, z roditelske hiže prinesé s sebov v šólo poniznost i dobro srcé, drügi pa okornost i prážno srcé.

Dobra példa vleché. Vučítela živlénje záto naj tüdi tákše bode, da déca njega glédajóči samo dobro, lépo i pošteno vidijo. Vučitel v prvoj vrsti veren, pobožen mora biti, ár samo tak zná i more pobožno i verno deco osnávlati. Vučitel mora gostokrát v božo hižo hoditi, či je mogoče, vküper z décov, štero so verni starišje

na njega zavüpall, i tó preveč strádamo rávno pri našem mládóm vučitelstvi. Pítam, kak naj tisti vučitel voditel bode národi i lüdstvi, ki njegovo pobožnost ne poštüje i njega pa lüdstvo v svojoj cérkvi nigdár ne vidi? Vučitel né samo, da je dužen poslúšati božo rěč, nego jo je tüdi dužen zdržati i po božem zákoni živeti.

Vučitel mora smileni bidti, ki poslúne siromákov i nevolni lüdi prošno, te strádajóče goripoišče, njim pomóč i tróšt noséči. On ne smé biti gizdávi i nadüti, nego z vsákím človekom prijaznivi, ne sme doliglédati siromáke i delavce, pravičen mora biti próti siromáki tak, kak próti bogácti. Tak se bode včila mála deca od njegovoga oponášanja, tak občüti otroško gingavo srcé tisto, ka je lépo, plemenito i pravično. Tak bodo deca v celóm svojem živlénji svojega nekdájnjega vučítela nasledüvali v dobri dëlaj i ga hválili, da ji je na tak dosta lépoga návčo. Tak vučitel z svojim poštením živlénjom léko osnávla vadlúvanje, cérkev lübiti znájoče moške i ženske, v ki srdcaj smilenosti občütnost prebiva i ki nevolnim i siromákom znájo i ščéjo pomágati, z svojim poštením, krstšanskím živlénjom pa drüge lüdi na právo pót vráčati i voditi.

Jeli so dnes vsi naši vučitelje résan vzgléd, példa na nji zavüpanoj deci, jeli je njihovo živlénje résan edna odprta čista knüga, v štero vsáki človek batrivno léko notripoglédne. Na tó pitanje naj odgovor dá naše lüdstvo i mislim,

rešitvi pláčati. Gde bi jas nahítroma telko pénez vzéo? Ali bi pa nihao siná vesnoti? Ka bi činio? ... Istina, — ka sem si mogóče né dobro premislo, vu vcaganji človek zgübí zdravo pamet, vé tí tüdi ešče pómniš, ka smo malo né nóri grátali. No viš, — záto nesódi očo tvojega. Za siná sem včino ... Gmajnske péneze sem vzéo, i vó sem rěšo siná. Ali tó delo je né mélo tak ostánoti, li hitro bi na svetlost prišlo i jas bi pri poštenjé zgübleni človek póstao. Právím, ka sem si né prav premislo. Na pósodo sem sprášao — ali što bi mi meo telko pénez posódi? K Bobola senátori sem se obrno, pred njega sem postavó celo mojó teško stávo i on me je vó zmogao z-nevóle. Nazá sem tak djao péneze ... Oh Bobola Gergor je jáko pošteni i dober človek. Mí smo njemi velko zahválnost düžni! Či se njemi zamérimo, de térjao péneze, odkud je vzememo? I ešče zná vópovedati, nakoj je trbelo

meni péneze, cérkevno sodstvo de sód dalo ober méne držati, v sramoto me postávi, ka sem cérkevno kaso — či bár za siná mentüvanja volo, okradno. Annika, bi tí štela svojega očo vu etakšem špóti viditi? .. Želèla bi, da se tí mati, tá dobra düša vu etakšo žalost vtoní, stela bi, da tvoj brat Lénárd, ki kak pošteni móž z-pri-zdignjenov glavóv, od vsé preštímáno hodi, nebi smeo od sramote drügím vu oči glédati i tí sáma od lüdi zavržena boj záto, ka tí je oča ... — Annikó, štela bi tí vse tá?!

Annika od tí čüti pobita vu düši, je dugo né mogla k-rěči pridti. K-koncovi med skuzami trepetajóč ercé; Moj drági oča, nepríde mí na pamet, ka bi gda vaše rěči né bógala, za naše familie dobróto se vsáki dén molim Bógi, — ali za péneze se odati Boboli, tó je, moj drági oča, nazarénska groznost! ...

(Dale.)

da të odgovor ne bo nájprijetněši za ništerne učitele. Dnes námamo svoji verski šol, záto si ne moremo tistoga učiteľa odebrati, šteroga že poznamo, ki je pobožen i v svojem živlěnji čisti, nego zadovolni moramo biti s tistim, koga nam svetska oblást pošle. Včěnjě i osnávlanje decé bi samo tak bilo popolnoma názhajno, či bi vsáka šola tistoga verevadvlěvanja učiteľa měla, štere je večina decé. Kak naj názhajno vči i osnávla eden katoličanski učitel evangeličansko deco, ali evangeličanski učitel katoličansko deco. Tò zmenkanje se po cájti mora popraviti, evangeličanska deca naj má svoje vere, i katoličanska deca pa svoje vere učiteľa. Tò bude na hasek samoj deci, starišom, držávi i tüdi človečoj družbi.

Vučitel mora biti čistoga i poštenoga živlěnja človek. Kak se na črnoj oblěki tá nájmenša liša pozna i vidí, tak se vidí i pozna v učitel'skom živlěnji té nájmenši zablödjeni stopáj. Jeli more biti dober osnovitel tisti učitel, ki v grěhi živě i njegov grěh ešče deca, štero on vči, zná i pozna i rávnotak stariše? Záto naj višja šolska oblást z odprětimi očmi glěda na učitel'stvo, na njegovó živlěnje. Na tó mora paziti, naj učitel pozitiven krstšenik i právi karakter, značaj bude, i nē samo na tó, da je dober družtvenik, i mogóče dober agitátor za vládajóčo stranko. Vučitel mora ľudstvi, národí slůžiti, ár so na njega dráži roditelski i držávní kinči zavřpani, to so naša děca, ki je bodočnost naše držáve, naše cěrkvi. Naj bude záto učitel v prvój vrstí pobožen krstšenik i čistoga, poštenoga živlěnja človek.

Vučitel je dužen z globokov pobožnov občřtnostjov včiti našo děco. V osnávlanja slůžbi stojjo vsa osnovna šolska dugovánja, ali náj bole pa verénávuk. Vučitel, ki verénávuk vči, nájprvle sam mora občřtiti tiste lěpe biblijske hištórije, štere deci razlága. Či deca vidí svoje-ga učiteľa, da při razláganji Jazušovoga trplěnja i smrti se tüdi on sam skuzi, při razláganji goristaněnja vidí na njem vřpanje v vekivečnom žitki, či vervanje v verski pravica j deca lěko doliprečtě z obráza svojega učiteľa, tak postáne vervajóča deca.

Štera deca se žitka jákosti od svoji učitelov vči, tista deca bo měla blájženo mladost i zadovolno cělo živlěnje. Či šřimi obri tákši ľudí žitka nesmerno válóvje, či je žitka nesmilena rōka sem-tá lřča, ne spádne v dvojnost, nego njim na pamet pride: „Ka Bōg čini, vse je dobro.“

Roditelje! Vi vsi pomágajte vučitel'stvi osnávlati i včiti vašo deco, vzemte za dobro, či vas vučitel opomina za vaše decé edne, ali drřuge falinge volo.

Vučitel'stvo! Vi pa osnávľajte i delajte vkřper z roditelami i z dřuhovščinov. Vučitel i dřuhovník naj bodeta ednoga mišlěnja, nē nepřiateľa, nego přiateľa, voditeľa i tanačnika našega zavřženoga siromaškoga ľudstva. Cěrkev i šola naj vkřper déľajo na diko Bōgi i ľudém na hasek. Tò je vróče želěnje našega přěkmurskoga ľudstva.

Vučitel'stvo! Obřdřjavaj, obravnávaj záto z svojim poštenim živlěnjom i plemenitim, pobožnim delom v srcáj na těbe zavřpane decé pobožno, krstšansko občřtnost. Samo tak osnoviš z té decé poštene ljudí, déľavne i verne držávláne, pobožne i bogabojěče krstšeníke.

Nedůžno děte.

Či bár si děte mládo,
kak gingav cvět lilije,
dřnok si osodjeno, da moreš spiti
do dna žíka pehár bridki.

Od dněva do dněva vděřjajo
šatanov šereze okōli těbe,
dřšo tvojo čisto i nedůžno
nakanijo porobiti.

Děte, ti si nedůžno,
kak gingav cvět lilije,
bojim se, da nē dugo
i ti spádneš vu grěha morje.

Kak tebé bi angel mogo
jas od grěha mentřvati,
i tvojo dřšo čisto
Gospodnomi Bōgi aldřvati.

Kak naj prosim, oh Gospodne,
za té nedůžen cvět milošče? —
Želim, naj i tř na zemli
ostáne Tvoj kěp večne díke!

Flisar Karol.

Nasledřvanje Kristuša.

Eden veren človek, ki je predcajtom pocerao vu světoj slůžbi moč svojo, je eto pravo svojim přiateľom, gda so ga prosili, naj se smilřje nad sehom: „Vu Bibliji dosta vse jeste, ali ednoga nega vu njej: ka bi se človek nad sehom smilřvati morao.“ Tak je postáno ete veren človek vnōgim pěľda vu nasledřvanji Jezuša.

Sv. Písmo.

Luthera biblije ponemšcanje je stvóřilo nemški písatselski jezik — letos (zdá že lání) je minólo toga štirístó lét. I od onoga hipa mao so se vu velikoj vnožini naišli národje, štere je S. éta Biblia obdarúvala z tém, ka je njihov materni jezik v-lépe forme, z pravilami obravnani — i v-lepô donéče oblike postávljeni. Vu Afrike znotřéšnjój sredini i vu Tihoga-oceána zátonjaj — módrí zbrodjávcov i Lúbéznosti návuka razšúrjávcov — nê samo ednók na mantrníštva šorš spádjnjeni missionářiúšov včenjá so národov legie zbrodili i naišli gori, šteri jezik je obrvič na Bible papérov stráne štampani i vu razmete redé i góvore postávljeni.

Šéststó stránov majôče, kusie knige ležijo pred nami. Angleškoga i Zvóněšnji Biblij Tůvářítva (Drůštva), od ednoga leta delovánja račun dávajôče knige.

Z-peti tálov zemlé, z-vsákoga orsága se v-toj knigi od strána do strána pred nás postávijo oni grozno veliki račun, šteri nam kážejo, ka gde — kelko — i vu kakši jezika j etoga velikoga svéta stančarje se vu pobožnost pogrozijo na Svéte Bible reči čtenjé.

Viditi je z tē računov, ka čeres v-stótreseti létí je po celom svéti v 678 jezika j točno 453.404.270 (štiristópédtesétrimillio, štiristóštirijezero dvěstósedemdesét) biblíov prestávni povodov (falátov) po biblinskoga drůštva širitelaj prišlo vu čítelov roké. Tó je grozno velika šuma: Víše 24 000.000 (štiridvajseti millionov) fontov šterlingov pénez je dáno na biblij prestávlanje, štampanje, vódánje, na šéstdesét biblinski hiž i víše stó agentov gori držánje ino širitelov plačúvanje.

Ali tó delo je ešče z-tém nê dokončano. Dnesdén ešče itak víše jezero tákši národov jeste na svéti, šteri strádajo *Svéto písmo*. Ali tē národov račun se od leta do leta poménšáva; vém sta vu preminóčem leti tůdi vu 11-ti nŃvi jezika j vŃ dániva obá teštamentoma (stári i nŃvi) i apoštolsko djánje. Biblio so dŃbili v Lettorsági poseben jezik gučéči cigánji, v-Afriki 8 domáči národov, med njimi tak zváni: *gangi*, *bundi* i na Oceánie zátonjaj živŃče kunínsko plemen.

Znáno nam je, ka či glih véřstvena kriza vu velikoj meri teží národe, biblíov odávánje se podigáva. V-preminóčem leti je 10,933,202 (de-

sét millio, devéststŃtrireseti jezero, dvěstŃdvá) exemplárov odáno, pred dvema letoma pá 10 617.470. Tak z 315 733 timi več.

Vu EurŃpi se je bár biblij odá anja račun lání poménšao z 104 000 exemplármí, ali v-Indiji se je povékšao, tak tůdi vu Ceylon zátoni, v-Japáni, v-Peržiji, vu Angliški kolonijaj i v-srednjŃj Afriki. Interesántno je vŃpokázano, ka je v-Japáni i v-Korei 1.200.000 (edno millio dvéstŃ jezero dvéstŃ) biblij prišlo med národ, prŃti tomí v-Nemškomorsági je komaj toga deséti tao 133 746 falátov odáno. (Nesmi se pozábíti, ka v-Nemčiji vsáka dobra evangeličanska hiža ze itak má Biblijo. Red)

Zaprva je v-Talianskom tůdi težko bilŃ biblij razšúrjávánje, ali dnesdén i oblást podpéra i napřé pomága S. étoga pisma razšúrjávánje.

Gda smo se k-Mussoliniji povrnoli za obrambo — nam je Duce naznано: „Vu talianskom popolno slobodščinŃ májo vadlůvánja. Ž'dovje, proteštanti i katoličánje v-rázločnoj dŃbi molijo k vsé nás BŃgi. Vsákoga človeka nájlastněše dugovánje je, ka vu štero církev hodi. Biblinsko Tůvářítvo juš má Svéto písmo, ali si biblije vu talianskoj zemli slobodno razšúrjávati.

Mussolinija eto dovoljénje je biblij širitelov pregánjanje prepovedalo.

Grozno veliki je preminŃčega leta račun tůdi od víše desét millionov biblij prestávlanja, štampanja i vŃdávánja, štera šuma 205 042 font šterlingov znesé vŃ. Administrácia — Biblinski hiž, Agentov goridržánje, širitelov plača, 168 854 font šterlingov znesé vŃ. PrŃttomí je z-biblij odávánja notri prišlo samo 140.708 fontov šterlingov, tak je efektívno notrijemánje 233.186 font šterlingmí — blůzi pédtesét millio dinármí menje bilŃ, kak vŃdánje. Ali žáto drůštvo dŃnok nê z-zgůbičkom delalo, ár se prŃttomí pri konca létnom billanci ešče 696 fontov šterlingov poviška, dobička prikažúje. Deficit (zgůbo) fundácij dohodki i velika podporna darila namestújejo. Karakteristično je, ka se ešče *millionska darila notrijemánja dájo vu rubrikaj viditi od nelmenůvaní daritelov*.

V-posebnom poglávji se guči od biblijširitelov. Konštatérano je, ka — navelko čůdo — *ženske so na tŃ pozvánje nespodobne*, li samo možki spŃl. Ešče i v-kulturni orságaj nê.

Bible širitelje fixpláčo májo, ár so biblije cène tak: nisike, povšéd nišiče, kak eden-eden

exemplár košta. Etak procentne provizie nebi bilé zadosta k-širitelov potřebnomi živlěnjí.

Do jezero širitelov dela po celom světi, *ll samo eden orság jeste: Sovjetorság! — gde je prepovědano Světo písmo širiti.*

Z-širitelov naznanjenja interesantni podátki shájajo, z-šteri známo, ka se v-Romániji z-iddiš i z-heberski biblij nájveč odá; tórci se neinterešerajo za testamentome: (stári i nŕvi zákon), ráj pěld pripovědke kŕpŕjejo. V-Polskom komunisti je radi kŕpŕjejo bibliie i žnji vnogo zvězkov svercajo v-Rusijo. V-Kongo krajini krepko delovánje spunjáva M. Bonjour, z-navdŕševnostjŕv pripovědáva, ka ga je eden Uganda plemena glavár več tjédnov pri sebi držao i čeres dněva njemi je z světoga písma več tálov mogao gori čteti i k-koncovi so si vsi mŕžje bibliie spokŕpili. V-Japáni je med vsěmi štampi nájbole bibliia razšŕrjena i Kawashiri, tokioske universe hirežen profesor je v-preminŕčem leti pisao: „Či tak, ka naprě pride ednŕk ono vrěmen, gda že Záhod nenáide vere, pravice, sveklosti i mŕč vu Bibleie stránaj, teda mi Zhod vzememo vu rŕke tŕ vekivečno fákljo, štera de do konca světa světila z-světoga písma stránov k-nam.“

V-Kitájskom se v-ednom leti blŕzi štiri jezero bibliov odá. Niti nebi mogli vervati, kaj tam med nájvėkšimi nevarnostami 439 širitelov, navėkše domačini širijo Světo písmo. Dorington zváni širitel je pripovědáva, ka je ednŕk više dvěstŕ razbojnikov vdrŕ nad váraš. Širitel je sam jedini stŕpo prednjě i gori je je pŕzva, naj ga poslŕhnejo, ka de njim z-bibliie gori čteo. Razbojníci so se nē protivili. Darlington njim je od Gosponu Ježuš Kristuša trplěnja bodoči tá prečteo gori. Eden cěli tjeden je slobodno nadaljáva, tŕ čtenjě i razbojnikov te nájvėkši tá se je jih povrno. I notri so stŕpili vu eden krščanski vojáški šereg i tak so se tam na réden žitek pŕdali i živeli.

*

Po celom šŕrŕkom světi z-dŕhovnov radostjov srdcá radi čtějo Světoga písma reči. Celo ovo, štero pod „Nŕvi zákon“ iměnom Gospodna rodjěnje, včenjě, odkŕplěnje, mantrnikstvo i z-mrtvi staněnje dá naznanje i štero od apoštŕlov včenjá i děl guči.

Na Oceánov ostávleni zátonjaj, v-fabrik tēsni stanovánjaj, pod šŕrkimi pŕščáv lehkimi šatoraj, v-ledeni brezobločnom temnom mráki, z-morja pēskom okoli obvzěti, zelěni Oázšaj, vu

nėbodotični bregov, strmcov, dolŕv obrambni oázšaj, vu čarni temni i ostávleni bajc globlin prestoraj se Bibleie litere zvužgějo i světijo pred človeka dŕhom.

Tŕ je jedino Písmo, štero nás sprevája od zibeli do groba. Vsáka njegova reč je vekivečna i popolno dopuni mrtelnoga človeka krátki i nevŕl pun žitek!

(Z-„Napřŕ“ 1934. dec. 30-ga vŕdáne nŕmere, poslov. Flisár Jánoš.)

Luthera pesem od Bibleie.

Gde svět bibliie nenáideš,
Boži kinč tam zaman iščeš;
Satan gáji svoj stáliš tam
I nē je ona boži stan.

Naj zlo duže ne láda v-njě,
I Gospŕd ti bode pri njě:
Odpri, skopec, tvojo mošnjŕ,
Kak nájprvie si spravi njŕ.

Rano, kesno čti njě redi,
V-srdce si vcěpi njě reči;
Koga dŕša se njě drží,
Večni počinek zadobi.

Oživŕči steber.

(Indiánska legenda.)

Pred več stotinami je v-Indiji (Ázia) eden pesnik živo, poiměni Omár. Njegov šorš je tŕdi tŕ blo, kak vnogo drŕgi veliki mŕžov, pisátelov, ka so ga vu žitki nē jáko poštŕvali i njegova dela nē preštimali. Samo li po smrti, po dugšem vrěmeni, so ga začali spoznávat, njegovo delo preštimali i previditi, kak veliki zgŕbiček je dosěgno indiánski národ žnjegovim vŕpreminěnjem. — Záčali so razšŕrjávati njegove odličene pesmi i pisátelstvo. Vu šoláj eden te nájznamenitěši predmet je njegovo pisátelstvo bilŕ.

Sledí so začali ziskávati grob, vu šterom so toga nesprehlivoga pesnika práh i kŕsti počivali. I uprav so gori naišli ono mesto (či tak, ka je to právo bilŕ?), gde je Omár pokopani. Veliki mramorni steber njemi je pozdignolo zahválno kēsno pokolěnje.

Tŕ mesto je veliki indiánski národ za světo mesto držao. Tá so rŕmarivali od vrěmena do vrěmena toga preminŕčega čestitelje. Tá so vodili vučitelje, profesorje svoje vučenike, da vŕskázejo svojo globoko zahválno i poštŕvanje

velikomi národnomi pesniki i tak gori pozovéjo mládoga pokolénja pazko na vekivečno zahválnost proti onomi móži, ki je svojemi národi nesprihlive i veke stojéče kinče spravo i v órok nihao.

Ednôk je rávno na toga pokojnoga smrtni dén pripelao eden profesor k Omár pisátela stebri svoje vučenike. Kak so vučenici tá prišli, so vénece položili na njega i svéče vužgali na grob. Profesor se je v navdúšenom govori spómemo z onoga velikoga siná Indije, koga práh tam počiva, govoréči: „Svéto mesto je eto, gde zdá stojimo. Omár pesnik, ki je naša díka, nevmérjé tečas, dokeč eden indíán živo bude na etoj zemli, tečas bude živelo njegovo imé vu zahváln porodov spómenci!“ Potom so vučenici navdúšeno deklamálivali njegove lepô donéče pobožne verske i národne veršúše i vu srdci globoko obhodjeni, glédali pred njimi stojéči zmožen steber.

I zdá se je naednôk velika čúda zgodila! Steber se je geno! Tak, da bi se posmejávati naméno i záčao je gúčati. — Vučenike je groza obišla! — Stráh je je obvzéo i bēžati so záčali, ali profesor njim je kivno, naj namesti oslánejo. Oživôči steber njim je pravo: „Zahválím vam, moja deca, vaš lépi dár i kmeni skázano poštenjé. Dokeč sem živo, sem nê meo tála vu preštímanji i počaščenji. Vu moji mládi létaj sem se celé dni od gojdne do večéra z teškím delom mantrao, po nočáj sem pa písao. Gdá sem obstarao i oslabo, na delo sem nespodoben bio, dosta sem mogao strádati, glád, mraz trpeti. lúdǵé so me zavrgli, brezi pomoči niháli. Vnôga sem pretrpo, nê sem vedo, gde bi si glavô na počínek nagno. K-koncovi me je smrt vse nevíle réšila i zdá vekivečen počínek vživam!

Zahválím vam denéšnje vaše počaščenje i skázano lúbézen. Mogôče i dnesdén jestejo med vami strádajôči pesniki i ostávleni, vbogi dúhovni i telovni delavci — tisti bi bole potrebni bili podpéranja i preštímanja, kak jas mrtelen bodôči. Lepô je bár od vás, či se sti preminôči spomínate, ali vu prvoj vrsti vas naj moja tužna példa vči te živôče podpérati i pomágati, ár ti mrtvi že negladújejo, ne zmrazújejo, nestrádajo vu grôbi, — nepotrebújejo pomôči, ali ti živi súdešina je žalostna, preteška, milúvanja vrédna, štero potíhšávati držte za glávno dužnost.

Keliko obstarani, na delo nespodobni lúdi tužno more vidíti, ka so oni že vsém víše, ka

so že sami sebi i dúgím na bremen. Tákši tužno stávo šetújte poléhšati z podpéranjem, z poštvánjem i preštímanjem. Z-ti mrtvi se spóménôti je lépo, odličeno i nasledúvanja vrédno činénje. Ali víše mere, eden od toga ovoga z-grobov cifránjem prehititi naméniti, je svetska márna i nájvečkrát z-človeče zvišenosti i nadúh-tosti shájajôča, nespametno víšešnja návada, štero nepokrije níkša dúhovna, pobožna občútnost.“

Po eti réči dokončanji je te steber pá ubnêmo i odrevéno, vučenici so pa z-svétím občú-ténjem vu dúhl napunjeni, premišlávajôči si od čúti réči pravice, ódhájali k-svojemi dómi.

Od stebra oživlenjá vrémena mao si dosta pripovedávajo indíánušje i vsígdár bole i bole previdíjo, ka je pravico gúčao onoga velikoga pesnika dúh, šteroga réči nam je vsém nasledúvati potrebno. Na tó pripovést túdi lehko právimó z-talianskim priličnim góvorom: „*Si non a vero, a bene travato,*“ štero po slovenskom telko zadene: „*Čl se je bár nê rávno tak zgôdilo, prav je zavadjeno!*“

Krivi glási Novin.

Novinam na članek „Istina se pa etak glási“ odgovorimo etak: Mi evagelíčanci se ne štúka-mo radi za voio vadlúvanja z níkim nê. Ali gda se pa štoj vedno potíka v nás i pomenšáva, zaničáva našo cerkev, pa moramo pokazati na tó, ka je gizdost i nadútnost nê lépo i nê krš-čansko čútnénje. Zveličitel naš, Jezuš veli: „*Ki se zvisi, ponizi se.*“ Z toga njegovoga opomína se spozábijo tisti, ki vedno kričijo v svét, ka je samo njihovo vórvanje to „právo“, samo njihova cerkev „edino zveličajôča“ itd., ovi pa vsi „blôdijo“ i so „krivoverci“, pa Bóg zná, ka vse nê. Lúbézen — od štere Novine rade píšejo — „se ne hváli i ne nadúva se...“ (I. Kor. 13, 4.)

Naša deca se pri verénávuki etak včijo: „*Krščenik je vsaki človek, ki verje v Jezuši Kristuši i je krščen i Imé Bogá Očé, Siná i Dúhà Svétoga.*“ Samo nevčšenost ne pústi komi prípoznánje, ka so dúgoga vadlúvanja lúdǵé — ki v istom Jezuši Kristuši verjejo — túdi krščenje. Krščanska vera je tak bogáta, tak vno-gostránska, ka samo edno vadlúvanje nebi moglo popolnoma vóškázati njéno lepoto i bogástvo. Gospodín Bóg je sam pózvao na živlénje več vadlúvánj. Záto má pravico na živlénje i poštvánje vsako krščansko vadlúvanje, štero je G. Bóg stô i stô lét v živlénji potrdó.

Kak je nigda te môder Gamáiel pravo od dela apoštolov: „ár či je z lidí té tanáč, ali tó delo, razvéže se; či je pa z Bogá, ne morete je razrízati“ (Ap. Dj. 5, 38—39), tó so čedne i môdre reči tūdi dnesdén.

Či bi G Bôg tak ščeo, te bi samo z ednoga samoga národa staló človečanstvo. Ali te bi svét dosta srmaškéši bio v dúhi, kulturi itd. Z toga, ka se rázni národje vršeniyo na zemli (ne mislijo se tū sirôve môči kázanje i bojne), je naprêidenje.

Nadúhti i zvišeni národ je tisti, šteri bi ščeo prevzéli delo vseh drúgi národov mislivši, ka so kotrige drúgi národov nê ljudjé, nê Boži sinôvje. Rávno tákša gizdost, dojlédanje, želnost kralúvanja obrí drúgi prinesé bojne i drúge grehe. Od toga nam zgodovina guči. Tak je tó i pri cerkvaj, či edna ovo ščè požrêti (30 létna verebojna, zažiganje reformátorov na grmádi, Bertalanska nôč, inkvizicija itd). Tó je nê na radost našemi Oči nebeskomi, ki nás vse lúbi, kak dober i milostiven oča svojo deco (či so tá deca glih nê ednoga mišljenja i nature). On ne gléda na tó, kakše národnosti, vadiú vánja smo, kakšo čést mámo, ár „Bôg je nej osob prebirávec“ (Ap. Dj. 10, 34). G. Bôg, té edino pravičen sodec, nás bode po našem življenji sôdo, nej pa po vadiúvánji. Rázne krščanske cerkvi se naj v tom vršeniyo (kak dobri prijátelje i nej kak protivnicke), da človôčo dúšo štera zná bole zgojiti v bogábojznosti, poštenosti i krščanskoj lúbéznosti. Sôdbo pa naj prepústijo G. Bôgi. Ár či oni sôdijo, ki se vršeniyo, sodba nemre pravična bidti.

Pošteni i bogábojéči ljudjé jestejo v ednoj i ovoj cerkvi i nevôrvane, zgúblene dúše rávno tak. Zátó pa tisti nemški farar bi rávno tak lahko spunjávo svojo krščansko dužnost, či bi osto v svojoj cerkvi. Pripoznamo — ár lúbimo pravico — ka so ostre reči bilé, ka samo zablodjene pámeti i dúše ljudjé zapústijo svojo cerkev. Ár — či je vnogokrát tūdi tak — jestejo, ki za volo ženitvi, kakšega zemelskoga haska, ožaljenosti, čést želnosti itd. prestôpijo i eden máli tao tūdi z ogvúšanja. Či si zmislímo, ka kelko lidí, telko „gustušov“, té se ne čúdijemo tak preveč, ka se ednoj dúši etakša „paša“, drúgoj pa ovakša vidi.

Tistoga engleškoga farara (ki je anglikánske i nej evang. vere) je mogôče tūdi tó vleklo, ka bi rad „svétec“ postano, za koj so ga tūdi

djáll. Tó čést bi pri proteštántaj zagvúšno nej doségno nigdár. Ár pri nás kelkokoli „višešnje-ga dobroga“ včini štoj, nemre „svétec“ postánoti, nego ponizno mora praviti, kak je Jezuš včio: „... ka smo slugi nehasnoviti, ár štera smo dužni bili včiniti, litá smo činili.“ (Luk. 17 10.)

I nej za volo hvále, nego za volo pravice i za toga volo, ka si malo premišlávajte od „škodlive paše“ i od „junáštvá“, zamerkamo, ka vno go sto i sto kat. dúhovnikov i več millijon r. kat. vernikov je postanolo evangeličanski, proteštántski od reformácije mao i tūdi zdá po bojni (na Čehškem 1 i 1/2 mil., v Avstriji samo v pretečenom leti blúzi 30,000 itd.), pa so v Avstriji za volo toga dosta mogli trpeti i slúžbo so zgúbili. Tak so oni tūdi nej glédali slúžbe i žebke.

Med nôvimi samo naj omênimo bivšega r. kat. nadškofoskoga namestnika na Vogrskom Hohenlohe Egon hercega, ki je zdá evang. dúhovnik v Budapešti. Láni Dr. Garetta Julij r. kat. púšpek za Bolívijo, potem ka je v Rimi bio eden čas, je protestantni dúhovnik postov Bivši voditel (dirigent) pápinoga pevskoga chora Perosi v Rimi i Dr. Eichen v Florenci je istotak evangeličanski postao i ešče dosta drúgi višiši dúhovnikov, med njimi prálatje, opatje. Pred bojnov v pár letaj na Hrvatskom so eden za ovim popevje vóstôpali z r. kat. cêrkvi i ništerni žnji evang. dúhovnicke postanoli (Sablič ev. dúh. v Vinkovci). Pri rokaj mam ete glás z Vogrskoga: „Trijé goriposvetšeni rkt. dúhovnicke so prestopili v evg. cêrkev, Dr. Horváth Károlj bivši redovniški profesor, Kelečénji Lajoš i Seberénji Lajoš, šteri se zdá naménijo včiti za evang. dúhovnike. Mi bi tak tūdi lahko pravili, kak Novine: „Tó je „junáštvó,“ tákši ne gléda slúžbe, nego samo Bogá i zveličanje dúše.“

Pri ednom kráji ništerni vóstápajo z edne, ali z ove cerkvi, po drúgom kráji pa drúgi notri. I pri tom so protešt. cerkvi več dúš dôbile. Zátó je nespametno misliti, ka či gder eden farar prêkstôpi, ka je te tū čas, ka vsi protešt.-e r. kat.-e postánejo. Rávno tak se mi nemremo z tem hváliti, či vglíh púšpecke r. kat. vere stôpijo k nam, ka bi vsi r. kat. verniki protešt. postanoli.

Zátó pa bi dosta lepše i Bôgi prijétno biló, da bi vse krščanske cerkvi podále si rokó i bi mesto toga, da edna v ovoj išče neprijátela, zavidle onoga skúpnoga neprijátela, šteri vničiti ščè vsako cerkev, vsako vadiúvánje, celo krščanstvo. Antikrištuš, húdi dúh je tisti nepri-

játel, ki tori po světi odürjávánja, nevörvanja, komunizma itd. peklenstvo, greh rodéče semen. (Eden rkt. právi generalstabler Muckermann jezuita piše: „Fakt je, ka človeče tůvárištvo ně bole krstšansko, nego vedno ešče bole poganško gratüje.“ — Red.)

V boji pröti tomi velkomi protivniki si krščanske cerkvi (evang., reform., pravosl. itd.) dnesdén večkrát zdüžijo svoje morálne moči, samo r. kat. cerkev hodi posebno pot. Pa nišče nebi smeo pozábiti, ka ober toga, ka smo evang., reform., pravosl., r. kat. vadlůvánja, smo vsi krščanje, öročnicke Kristušovi. Záto či smo vglüh ně vsi ednoga mišlenja, vadlůvánja, itak bi lahko postanoli pod vodstvom Jezuš Kristuša edna velka, zmožna vojska pröti vsé hůdobam etoga světa. Za tó, za düh potrplivosti, vküperdržánja, bratske lůbézni, eden drůgoga pošřůvanja, poniznosti, na krátci za tó se moramo moliti, da se napunimo z dühom — ně tistoga angleškoga „svétca“, kak tó Novine pišejo, nego Kristušovim. Drůge molitvi se ne pošřühnejo, ár so zobstonske i so spēvanje samohvále, liki je pa bila molitev onoga farizeuša, od koga je zuš právi, ka je etak molo: „Bóg, hválo ti dam, ka sem ně tákši, kak drůgi lůdje . . . itd. (Luk. 18, 9—14) Molimo ja, ali čedno i z poniznov düšov!

Jts.

Na vezdášnje vrėmen pripravna molřtev.

(Vzėta z-edni indiánski molřtvení knřg.)

Vsė národov Bóg!

Molimo se za Tvojega lepoga světa vse národe.

Za one, štere protivinstva odürnost trápi.

Za one, šteri krvne bojne namėnijo na sėse pritisnoti.

Za one, ki z-silnim teženjem mantrájo drůge.

Za one, ki pod divjov mantrov gečijo.

Za one, ki oblást majöči vu rokáj, v podgovornoj slůžbi jestejo.

Molimo se za mláde i za vmėrajöče fajte národe.

Molimo se za potežene, za te zaostánjene i za te podvržene.

Molimo se za te nezevčene, za vu robstvi bodöče i pomėnkávájöče plemenov národe.

Molimo se, navči i presvěti svět, naj vu miri zná živeti i prebivati.

Naj nišče neporabi toga slaboga, nišče neodürjáva toga krepkoga.

Naj vsáko plemen more spunjávati svoje pozvánje pöleg lasnoga zravnánja, brezi podvrženja slobodno.

Vči nás, da vrėdni bodemo slobodščine.

Oslöbodi nás od tůvárištva blödnosti, osobnoga poteženja i odürjávánja.

Daj nam čiste rokė, čisto srdcé, da nikoga nezavržemo, nevkanimo. Vsákomi známo datj Tvoje decė se dostájájöče preštimanje, ne gledėči na plemen, na tėla licojno i na stávo njegovo. Amen.

Z-verskoga časopisa poslov. F. J.

Krívda i poköra.

Roman, pisala: Kovatš — Fichtmüller Frida.

Poslovenčo: SILVANUS.

I.

Eden krasen súnčevni dén májuša je razprestėro svojo lepöto obri vöske, od niski i rodni njiv okláni bregöv okölivzėte doline. To jaličövyje se je ostro, kmičnozeleno löčilo od vedrne pláve nébe, frišek vötrič je vlėko z bregöv i z grmá i drėva se je čüla vesėla pesem ti drövní pernáti popėvcov. Kama je samo poglėd ségno, povsud je z zapravljájöčov lepotoť cveto sadovno drevje i zakrilo s svojim rôžnatnim, z včelámi oklajenim cvėtjom te prijaznive, z erdėčov strehov pokrite hiše. Gızdávno i slobodno je stála na ednom zdignjenom pláci ta cėrkev nasrėdi vu vėsi, stenė so se bělo sveklike obri nad zelenim lipovjem. Z mérnov trárnostjöv je stao te prestoren farcf z bleskėčimi öknami. Pri ednom je eden máli nagnjeni moški stao, z šteroga tipičnoga moškoga obráza pod göstimi ozmicami so pláve öči glėdale prijaznivo i méрно medtėm, ka so njemi pod čarnov žamatnov houbov sėri vlasjė vöstáli. Približno 70 lét je mogo star bidti. Zadovoln smėh se njemi je vido na vüstaj, kak je te stári vören dühovnik, Feller Tomáž farar na cesto glėdao i je vido, kak njegova šolska deca vu svėtešnji gvant oblečeni idejo vu čuporaj. Z törma so zvonövyje začnoli čisto i glasno doniti zovėči vörnike vu cėrkev. Farar Feller se je od okná vu hišo obrno.

„Márika!“

„Ja gospon Farar, ka želėjo?“

„Čas je tú i boš tak dobra, ka mi pomoreš.“

Bistro zleti ta farara okrögla gospodinja z ednoga kóta v drůgoga, njemi gori pomore oblečti te čaren talár, öročno zvėže pod žamatni golěr te pošřėrkane Möžeštáble i skrbливо pokėfá to čisto sůknjo.

Feller farara stáre trůdne öči se nanövo vöobrnėjo vu cvetėčo májuša lepoto i edna tiha žalost njemi séde na obráz. Pred treseti létmi je rávno tákši lepí dén bio, gda je svojivi dvė sėrivi dvojčeti blagoslovo. Ešče dnes vidi one svekle, pobožne deteče öči pred sebo. Vu prvój klöpi je žena njegova sedėla, ta lůbezniiva, pobožna pomočnica, z radosti skuzami v öčáj se je nagnola na vküpersklůčene rokė i je žnjim

molila hválo dávajóčo molitev. Té je z njegovoga srcá edna vréla molitev šla prôti nébi za ete Boží dár. Za máli pár tjednov sledi so že roditelje z cágllostjöv stáli pri smrtnej posteli svojega bistroga siná i na drúgi dén je ta mála Frida túdi odišla za svojim bratom. Šarlah, te vmárjajúči beteg njídva je odrgrno. Komaj za edno leto sledi so odnesli njegovo ženo na slédnji počinek i on je sam ostano, vedno z ednoistim v Bogá položenim vüpanjem odprávlajúči svojo čést i zdá že se njemi túdi približáva čas počinka. Z globoke misli se obúdi te stavec, vzeme Biblijo i ide pomali prôti šôli, gde so se konfirmandušje zbéráli, da bi pod vodstvom njihovoga lübeznivoga stároga dúhovnika šli dnes vu církev.

II.

Od edne od ti oglédni hiš okóli placá se je edna čupora vzéla na pôt. Naprê pred ovimi je edna súha deklina šla z dúgimi kitami po ramaj, viséče obri béle prôste obleke doli do kôlen. Vu súhi deteči rokáj je edne čarne pesmene knige, eden vküpskláni běli róbček i edno dišéčo črénslovo véko držála. Lica so njê v černoerděčem gorele i te svetle pláve oči so se kmično svetlile od razburjenosti.

Za deklíčkov je gvúšno i gíz dávo stápo eden vu svétašnje čarno oblečeni močne postáve moški na stráni z ednov gingavov ženov, ki je pomali, očividno primorjeno stápala po zdigávajúčoju pôti.

„No Ana, kak se kaj ide?“

Škrblivo se nagne Salmhofer, te lastnik oštarije „Pri Pošti“ k svojoj ženi.

„Zahválím, Károl, bôgše kak bi mislila.“ I zahválnó poglédne eden trúden obráz, ki je vu svileni róbec bio zavítí, na toga sprevájajúčega možá.

Gda so pred církev na plac prišli, lüdjé so se s spoštúvanjem ognoli i dálí plac Salmhoferovim, kak so med národom stópali. Zdá je z drúge stráni placá eden súhi prijaznívi moški stópo k njim, za kim je eden visikoga zrása mladénc, lèpoga ali nesrámnoga obráza stópao túdi vu čarno oblečeni. Dvě čarnivi okê ste gládile to deklino vu bělom gvantí, špotlivi smêh se je obúdo na vüstaj toga pojba, ali vu deklíne obráz je kmičen ogen vdaro. Očevje so se prijátelsko pozdravili.

„Dobro útro, Salmhofer, ste že túdi tú, kak pa kaj ide gospê oštarjáskinjí?“

„Bôg dáj, Ehrbacher, dnes je že bôgše mojoj ženi, tó činí te veselí dén.“

Zdá zvonôvje zazvonijo med zgučávanje. Deklina gorizdígne glavô.

„Mama, jas bom šla, čas je že tú.“

Trepetajúč se nagne to dete, küšne obrpvim materi i té oči rokô.

„Z Bôgom boj, Hedvika i vrla bojdí!“

Občútlivo erčé mati té pár rěči. Ehrbacher je z žalostnimi očmi glédo za tóv vu bělo oble-

čeno deklinov, i si je globoko zdehno. Njegov sín je brezi edne rěči odišo za deklinov.

III

Pred šolskimi dverami je Feller farar stao i je svojo veseló črédo správlo vu páre, zdá zaglédne to deklino.

„Dobro útro, Hedvika“ i prijaznívo jo pogládi po glávi. Velike deteče oči so glédale gori na toga starca.

„Gospon farar, či bi ji gda z moje krivice razžalostila, naj mi odpústijo!“

Mehka vüstnica so se pritisnola na stároga farara rokô i medtém so njê oči vlažno blisketale. Kak občútliva je bila ta mála Hedvika i kak pobožna. Na tó Ehrbachera sín stópi vu rěd.

„No Peter,“ stópi strašeno farar k tomi pojbi. „Si se pripravó? Občútiš, ka je dnes eden velikí dén?“

Karájúč položi rokô na to mládo pleče, kelko trúda je obrno na tó človeče dete, da bi to razvüzdano dúšo na dobro pôt pripelo. Zdá se čüje toga pojba čisti oster glás:

„Hja gospon farar, konfirmirani moramo vsi bíditi.“ Trúdnó i vkanjeno se pústi ta stára rôka z pleč pojba. Skôz na stéžodpréte cerkvene dveri ide čréda ti sêri, barnásti i čarni vlási deklin i pojbov vu církev, nájnápře te sêri farar, nájodzajaj pa Ehrbachera sín. Deca so okóli oltára stanoli i poslúššali na farara govor: „Bojdí veren notri do smrti i dam ti žitka korôno.“ Žene so na glás jôkale, moški so si na skrivoma brisali oči. Te sêre, barnáste i čarne glavé so se vedno globše nagnole. Na edno črénslino véko so debele skuzé kapale. Vedno bole vrélo se je zdühávo te dúševní pastér, kêm večkrát je na visikoga Erbacherovoga pojba pogledno, ki nedoteknjeno je glédo skôz okna vó vu te sunčevní dén. Póleg njega je eden máli slaboga zrása pojeb stao z tipično ómurni i globokimi očmi, ki je ni eden pogléd né obrno doli z toga predgajúčega.

Po predgi se je začno „Eksamen“. Deca so pred gmánov svedôstvo djáli od svojega znánja vu vadlúvánji. Čisto i bistro so odgovárjali pojbe, bojzljivo i tiho te deklíne na goridána pitanja i gda je te drôven Wágner gučo, je nikaj dúševnoga bilô vu njegovom malo globokom glási, z šteroga se je videti i čúti dalô, da ka se je návčo, tó je né samo prôsto znánje bilô, nego je tó z srcá šlo. Farar je preveč narêtko stavo pitanje k Petri, na štero je samo eden negvúšen zadržávajúči odgovor dóbo i za tó vrémen se je Hedvike fárbá vedno premenjávala na obrázi i ga je ómurno poglédnola.

Cěla církev se je napunila z zvoněčím glásom decé, gda so popěvali: „Jezúš me vodi na žitka stezi“, i orgole so je samo tiho sprevájale. Na tó so deca z pároma pristópilli k oltári. Vörne pastérske roké so se legle na Hedvike glavô: „Jas sem goristanenjë i žitek, ki verje vu meni, i či merjë, živo bode“. Hedvika

se je z dolinagnjenov glavôv obrnôla. Obsléd-njim je Peter stôpo pred oltár za blagoslov. Drgetajôč je položo te stavec rokô na tó sêro glavô i zdühavajôči je pravo te reči: Idite notri po tesni vrátaj, ár so prestrana vráta i široka je ta cesta, štera pela na skvarjénjé i vnogo ji je, ki po njé hodijo. Ár so têsna vráta i vôska je ta pôt, štera pela vu žitek i malo ji je, šteri jo nájdejo.“

Končna pesem je donila vu prestornoj cêrkvi, štera se je pomall zpráznila. Sunčeni tráki so trepetajôči obsijali te povéhjnene korine i srebrni križ. Bilô je, da bi te razpétjeni Zveličitel blagoslávajôče vövtégno roké svoje obrti ti domôidôči. (Dale.)

Pismo z Francije.

(Sôdba prostoga človeka od Novin.)

Poštüvano Reditelstvo „Düševnoga Lista“!

Eti vu Franciji sem se spozno z ednim pajdášom z Prekmurja, šteri zdá dela eti v so-sednoj vésl. Včasí v nedelo idem k njemi, da si kaj pogučiva, pa dá mi tüdi vsigdár „Novine“, štere z domi dobiva.

Kelkoštéc mi dobro spádne čteti v mater-nom jeziki i od domáčega krája, glih telko me boli, ka skoron v sakšoj številkí nájdem kakše ogrizávanje, ali napád na našo evangeličansko vero. Pa skoron vsakši članek v „Novinaj“ je namenjeni kakšemi napádi.

Rad bi znao, ka na vse tó práviyo tam domá naši evangeličanci i dali Düševni List na to kaj odgovárja, ali pa nika nej?

Tô mi je dalo najmre zrok, ka Vam pišem i zednim si naročim Düševni List.

Poznamo vsi dobro „Novine“. Známo, ka njim to glih prav pride, pa je veseli, či se što kaj kritizera žnjimi, ka njim s stém pá dá zrok na novo kritiko; vendar pa nemoremo glédati z prekrižanimi rokami takšega napádanja i prop-agande próti našoj veri.

Novine od 6. I. 1935 pišejo, či bi evangeličanski misionárje na Kitajskom prekdáli svoje cerkvi rkatoličanom, kabi včasí bole pune bilé... (Na tó odgovárjamo na drugom mestí. Red.) Pa ka se je na Nemškom več fararov obrnôlo na pápeža, naj se lüteranska vera združí z rkatoličanskov... Jas nevôrjem, ka bi tó glih tak istina mogla bidti... (Na to smo že odgovárjali i tüdi zdá odgovárjamo odspodí i v drugim artikuluši. Red.)

Pa ešče dosta kaj takšega pišejo „Novine“, štero je v denéšnji časaj nikak nê potrebno! V našoj krajini je že dugo naš národ v méri živo za vere volo, záto je pa nejpotrebno, brezpo-membno i škodlivo dnesdén takše propagande pa napáde delati ár „uspeha“ tak níkšega nega za tém — to bi žé tüdi „Novine“ mogle previditi — samo se med národom sovráštvo stvárja s tém.

„Novine“ tak hitro zvejo kaj z Kitajskoga, pa z Amerike. To so pa nê zvedle, ka so v Austriji rkatoličanski dühovnicke i püšpecke zaprosili — nê dávno — oblástva, naj z zákonom zebriánijo lüdém z rkatoličanske vere v lüteransko, ár prej — po njihovej motívácii — z političnoga zroka stáplejo tak zdá prék v Austriji. (V Salzburgi so nekatere za volo prekstopa notrizáprili; očo prekstoplenoga so taki z držávne slúžbe odpüstili; zdrávniško potrdilo morajo meti, na podlagi toga so samo vu občini Knittenfeld više trístotnim nê dali dovoljenja za prestop. — V Ukrajni, ki prestopiti ščé, mora od plebánoša originalni krstnilist prinesti, za šteroga se od srmaški lüdi takša žuma prosí, ka bi za njó prinas lahko kravo kúpili. — I dönok spunjava evan-gelom svoje obládajôče delo. Red.)

„Novine“ pišejo, ka dosta neprijátelov májo z obá kraja Müre. To je nej čüdno i s takšim ogrizávanjem pa s takšov propagandov si priáte-lov nepridobijo, to je gvüšno.

Godise mi tak po srédnjem. Eti se že náj mre tüdi začinja kriza.

Pozdráviam celo Slovensko Krajino, po-sebno pa Reditelstvo „Düševnoga Lista“ i želém Vam všém srečo i zdrávje od Gosp. Bogá.

Flocourt, 1935. II. 4. K. K. — Domá sem z Križevcem. To pismo lahko napišete v D. L.

K etomi razmetomi p'sanji ešče nasledü-joče zamerkamo. Deber čas smo nájvečkrát tá-zaglednoli rázločne jálne litánije Novin, ka se prej vse nazáj želé vu krilo rkat. cerkve. Zaprli smo oči enkrát ešče obrí tiste na debelo spisane láži, ka je pár sto nemški fararov prosilo pápeža, naj je sprimle vu svojo cêrkev. Té vözmíšleni glás je sam pápež sledi jávo za neistinskoga; ali „Novine“, štere bi se tak rade narédile v edinoga tumača kršćanske morale i postavile v obleko edine istine, so vsegaveč nê držale za svojo düžnost prinesti popravka, ka njihova li-tanija od prošnje fararov sploh neodgovárja istini. Vém edna škér njihove propagande je zabrániti, ka bi zvôn tistoga, ka óne kážejo, drugo tüdi vidili i zvôn tistoga, ka óne práviyo, drugo tüdi slišali. Po takšem ščéjo vu protes-tantizem vcepiti malovernost, sramežlüvanje pred samim sebo, defetizem i goridánje boja. Tak ščéjo njemi notrisugererati, ka néma istine, ka klerikalizem, ultramontanizem i pápizem má istino. — Z stálišča svetloga, širokoga pogléda se nam perse krtnôvci ne vidijo za goré, niti krtovje za orjáke, dönok smo pa za volo etakši jálni glásov zburkane naše veredománje začali opominati, naj nesédejo gori njim, i se nedájo notrizmôtiti v etakši zaplét, nego bodejo pazéči ino čedni. I tó bomo — ár smo pritisnjeni, na-dale tüdi činili. Red.

Rázločni máli glási.

Radosti glás. „Gospód je posvêt moj i zveličanje moje, koga bi se bojao? — Gospód je môž žitka mojega, pred kim bi se mi grozilo?“ (Žolt. 27, 1.)

Od III. obč. cêrkvenoga správišča za volo zménkanoga prestora v prihodnjój numeri bomo pisali.

Dr. Strossmayer Jurij. 4. febr. je preteklo 120 let rojstva toga horvatskoga rkt. püšpeka, koga imé je postanolo znáno po vsem sveti záto, ár je leta 1870 ga nazoči bio na onom žinati v Rimi, na šterom so prinesli dogmo od pápeške nezmotlivosti, ali on je na podlági zgodovinski faktumov (kak vnogokrát so pápeži eden ovomi nasprotno činili) odločno prôtičucao toj dogmi.

Goripozovêmo pazko čtenjárov na jáko interesantni verski román, šteroga smo v etoj numeri začnoli naprédávati. Pisali so ga velečastita gospá slavečka fararca. Pozdrávlamo Ji i hválimo Njm i po etoj pôti, ka so nam svoje lépo delo gotovi bili prêkdati!

Samovolni dári na goridržanje D. Líta: Slivnjek Franc Sebeborci, Varga Maria Puconci, Šiplič Mikloš Gorica, Zorko Janoš Lemerje, Cipott Károl i Škrilec Janoš Polana, Kisilak Mihajl Brezovci 2—2 D, Cipott Jánoš Polana 3 D, Franko Stevan Markišavci, Marič Števan sabó Puconci, Boldžar Števan Francija, Brgles Miklošova Šalamenci 5—5 D, Kutaš Arpad Francusko, Bükvič Franc Križevci 10—10 D, ml. Benčec Arpad Lemerje, Mikola Irma Bodonci i Kúhár Márta Puconci sküпно 20 D, Kúhár Števan fárni inšpektor Puconci 50 Din. — Radi bi nadaljavali i Srdčna hvála!

Turobni glási. Odselili so se zádnji mēsec z Puconske fare vu večnost: Temlin Kata, roj. Vučak v Pužavci, star. 90 l., Mikola Šandor na Vaneči, star. 66 l., Jonaš Amalia, roj. Vlaj v Predanovci, star. 75 l., Kovátš Ana, roj. Sever v Pečarovci, star. 64 l., Beznec Franciška na Vaneči, star. 66 l., Küllč Ilona, roj. Čarni na Vaneči, star. 21 let. — Naj májo sladtek grobski sên i blážno goristanēnje!

„**Novine**“ pišejo od nikšega razgovárjanja na Kitájskom, gde prē „luteránje túdi širijo svojo vero.“ Tô razgovárjanje nemo pisali doli, ár je norija. Ka so „luteranske“ cerkvi prázne i ka jestejo, ki ne hodijo v cerkev, no med katoličáni se túdi nájdejo, ki neidejo v cerkev, pa tákši túdi (ne poznam samo ednoga), ki právi, ka ráj ide v evang. cerkev, kak v katoličansko, ár pri nas celo Božo slúžbo razmi. Poznam katoličance, ki samo v našo cerkev hodijo. (Naši veredománji, ki so vu Franciji bili, nam pripovedávejo, kak so prázne tam rkt. cerkvi ino se oskrunjavle dén Gospodnov z vsákdenēšnjim delom. Prôttomi smo né dávno čteli eto konštatēranje: „iz zvünski orsagov pridoči v etom velkom váraši čúdivajoč

opazújejo te vsigdár pune evang. cerkvi; ménje vernikov sliši k ednoj ednoj evang. cerkvi i dô nok primerno dosta več ji jeste vu cerkvi, liki vu cerkvaj drúgl ver.“ Rad) „Novine“ vesélo spišejo doli tanáč nikšega kitájca: „Dájte prēk, proteštantje, svoje cerkvi katoličanom, pa bodete v krátkom videli, kak bodo pune cerkvi.“ No gospodje, ničče si naj ne brúsi kremple, ne dámo je prek, nego vás opominamo na tô, ka je záto štoj lahko dober krščenik i pošteni človek, či glih vsaki den ne biži v cerkev i k spovedi. Pa kak je tô, ka v tak čisti kat. krajinaj, gde ešče v krčmáj na stēni razpítjé májo, je po mešaj i na bučaj vnogokrát bitje i smicanje, pri naši dojpog'ednjeni cerkvaj i Boži slúžbaj pa ne vem, gda bi se tô zgôdilo. Pa kak je tô, da v tak čisti kat. držávaj, kak je Španjolska i Mexiko, so vaši v cerkev hodéči vörniki tak lepô zgojení, ka cerkvi rúšijo i dühovnike pregánjajo, v tak čisti evangeličanski držávaj pa, kak je Švédská, Norvéška, Dánska, Fínska pa kmet lahko plüg, bráno itd. po nôči vóni na njivi povrže i v gojčno túdi rájde tam. Dühovnike pregánjati, cerkvi rúšiti, od toga se njim pa niti ne senja. Nikša velka falinga more bidti v vašoj samohváli, gospodje! — Jts.

Turobni glási z Gornje Slavečke fare. Ostavili so v januar mēseci te svoje lübléne: Celec Matjaš, oženjen, iz Dol. Slav., vu 84 l. starosti; Pörš Štefan, vdovec, iz D. Slav., vu 85 l. star.; Landžai Žuža, roj. Ujc, vdova, iz Nuskove, vu 80 l. star.; Škodnik Trejza, roj. Schaffer, vdova, iz Sotine, vu 77 l. star.; Skledar Julija, roj. Žohar, vdova, iz Sotine, vu 86 l. star. — Ti vöpremióči naj počívajo vu miri! Ti nazájostánjeni naj nájdejo na njihovo rano balžam trôšta od smilenoga Bogá, ki zvráči vse rane človečega srdcá! Do pávidenja!

Dári na Dijaški dom. Kmétska posojilnica v Murski Soboti 500 Din. Prettner Franc železničar 20 Din. Eden pobožen vernik z M. Sobote 20 Din. Najtoplēša hvála dobroga srdcá daritelom za dobrovolno podpéranje, štero naš závod v etoj vérstvenoj krizi jáko, jáko potrebúje.

V Püconskoj gmajni, v srcē Prekm. evangeličanstva, ne zmenkajo naši dobročinitelje. Potom g. dühovnika smo dobili z nôva dáre na cerkev od: Bánfi Jožef kur. Moščanci 100, Banko Štefan Noršinci 50, Brgles Miklošova Šalamenci 25, Benkič Kalman Pužavci 15, Fujs Jožef Predanovci 10, Lukáč Štefan Puconci 10 Din. Vsevküper 210 Din. Gospodin Bóg naj stókrát pláča! Sk. düh.

D. Lendava. V febr. meseci smo začnoli biblijsko sküпно čtenjē, i tô vsaki četrtek ob pol 8 večer. Túdi v tom mrzлом vrēmeni nás je vedno 10—13. Vúpamo se, ka nás v posti več bude.

Parlament je razpüščen i bodo 5. maja volitve.

Reformácia v Švájcii i na Francuškem.

Naprejdáva: SILVÁNUS.

1. ZWINGLI ULRICH.

Kak Luther na Nemškom, tak v Švájcii je Zwingli bio postáveni za ono svěčo, naj kak Bžii sluga i kak vučitel práve Bože rěči i ednoga čistoga kršćanstva, reformátor postáne za ono pokvarjeno kršćansko cěrkev, štera je v srednjem věki tak strašno vděrjala, štera je nej to Bože, nego to človeče iskala i razšěrjávala na spáčenjě vsakšega pobožnoga kršćenika.

Zwingli se je 1. januara 1484 leta v Wildhausi, zgornjega Toggenburga naródo, gde ešče dnesdén stoji ona hiša, v šteroj je svoje mláda detinska léta potrošo. Njegov oča je eden preštímání vért bio v vési, od šteroga z tí osméro sinóv je Ulrich bio te tréjji. Eden stríc njegov je dühovnik bio v Veseni, vñjec njegov pa apátplebánoš v Fischingeni. Etak je mogo Ulrich v šólo íditi i se včítí, naj bi žnjega vučeni človek i nej kmet postano.

Ulrich je mogo ostaviti te vesěli vesnički žitek i nájprve v Basel i té v Bern blo v šóle poslání. Gda je ete šóle spuno, je v Wien přišo na univerzo, gde se je filosofijo včio i od etec je pa nazáj v Bázeli přišo za vučítela, gde se je pri plemenitom profesori Wytttenbachii theologijo včio, od šteroga je na gósti čüo pravítí, ka je nej daleč ono vrěmen, gda se kršćanstvo ponóviti i na apoštolsko včenjě sv. pisma očistiti mora.

Zwingli od Erasmasa navdúšeni se je z vesěljem včio stári grěcki i latinski jězik i njivo literaturo. Gda je 22 lét star bio, je v Glarus přišo za farara i se je na dale včio. Vküper je poiskao i okóli sěbe zdrúžo te pametněše mladěnce, ki od njega navdúšeni, so sledi hěrašnji možóvje grátali.

Zwingli je oster i svekel pogléd i rozměnje méo, kak za knige i včenjě, tak tñdi za žívlěnje, záto je pa z močnov rokóv i z nakaněnjem záčao delati, naj ono pokvarjeno žívlěnje pobógša, štero je tistoga časa kak med dühovniki, tak med národom kralúvalo. Že v Glarusi je záčao próti delati vsakšoj nemorálnosti. Tó je pa tak bilo: Tí plemeniti švájcarje so žoldoše pošílali za dobre pěneze tñhinskim kralom i držávam, ár od burgundske bojne so hěrašnji

vojáki postanoli, od šteri se je vsakši bojo i oni sami so radi šli kak žoldoši v tñhinske orságe se bit v službi Francije, alí Mailanda, alí rímskoga pápo, alí Austrije. Tak so včási cěle vojске z švájcarov stalé, kak žoldoši v službi različni oblást borivši se sami sebi próti eden-drúgomi.

Za volo toga so se pa švájcarii v tej tñhínski bojnej kak v těli, tak v dñši globoko pokvárili. V návjěkše grešenjě i odúrne betege so spadnoli, zpozábivši se od vsakšega poštenjá i vórnosti, i tak med sehom se od nevoščlivosti razdvójjili.

Zwingli je té rozmere ostro vido, gda je kak soldački predgar v talijanskoj bojní tál vzéo. Zwingli se je prótípostavo etakšim pogodbam z tñhínskimi orsági, i nájmre z Francuškem i tak si je za protivníke spravo te plemenitáše, ki so z Francuškem držali i od njě pěneze vlekli. Etak je národ Zwinglija hitro spozno, šteromii so se njegove predge i prijáznost preveč povídle, alí njegovo mesto v Glarusi njemii je dónok nepřijětno postanolo, ár nepřijáteli njegovii, kém je na póti bio, so vsakšefěle hñde láži razšěrjávali od njega, štera so tomii m'ádomii dühovnikii škodlivii bílá. On sam si je želo od vnógoga političnoga děla, v štero se je změšo sí počínotti i se bole za dühovno dělavnost brigatii. Vv tí deselii létaj, štere je v Glarusi potrošo, je ostro zbrojávao Novi zákon sv. pisma. Pavel apoštola pisma je z lastnov rokóv dolínapisao v grěckom jěziki, od šteri se je dosta na pamet návčo. Te stálne telovne i dñševne borbe, tñdi z svojov náklanostjov so ga za trñdnoga napravile tak, da je na zádñje prevzéo Jezuša glás: „Hodte k meni, ki ste obrúrdjeni ino oklajeni i jas vam počinek dam.“

Tak je zdá vse dñugo pústo i se k sv. písmii obrno. „Tak sem sí mislo“, práví sledi sam, „tí moreš vse mōdre knige pústiti i Božo voló se samo jedino žnjegove světe rěči včítii. Té sem záčao Bogá za njegov posvět prositi i to sv. písmo sem od toga časa dosta bole záčao razmeti, kak pa čii bi vnóga razkládanja i knig obrí njega napisaní čtéo.“

Med tém, ka se je Zwingli tak močno k světomii písmii držo, je spozno, ka kelko krívoga je v včenjaj te kršćanske cěrkvi, štero se protiví z sv. písmom.

Vv dñhi etak pripravlenii je v Einsiedeln bio pozváni, štero je edno hěrašnje rōmanja

mésto bilo, gde so jezeri i jezeri odpústke iskali, ali gde so vu klóštri túdi presvečeni popi bili, ki so Zwinglija mišlénje zarazmili. Tú se je Zwinglija spoznanjè do právoga kršćanstva vedno bole razvijalo. Žé vu onom časi je pisao ednomi prijáteli, ka pápeštvo nema fundamenta vu sv. pismi i ka se porúšiti mora. Dónok se tak vidlo, ka je Zwingli vu svoji predgaj nej vüpo tim vnogim krivicam i prestoplénjam ešče zdá prôtipovedati, nego je samo Kristuša i njegov evangeliom predgo.

Na mesto toga, kaj bi to vnôgo ceremonijsko slúžbo dičo, pri šteroj so vnôgi mér z Bogom iskali, je na Kristuša križ pokázo, na šterom je te edni áldov prinešeni za naši grêhov volo, i na vero vu Kristuši, vu šteroj jedino má te človek spravičanje pred Bógom.

Tak se je osnávľao Zwingli vedno bole vu spoznanji Bože pravice i vu spoznanji samoga sebè, se paščivši na očišćenjè i posvećenjè. Med tem je túdi vedno bole spozno vu sebi toga grehšnoga človeka i kak k Rímlancom poslánoga lista 7. táI právl, je vido, ka te znotrášnji človek vu njem má volò i vesèlje na doprinášanje Bože zapòvedí, ali te teloven človek se protivi vu njem prôti vsakšemi dobromi. Obrj toga sledi sam etak veli: „Nej sem méo nikoga, ki bi me vu dobrom vodo, nego dosta tákši, ki so me za volo toga ošpotávali i sem na žalost zaòva spadno, kak te pes, ki to vövrženo pá pojej. (2. Petra 2, v. 22) Z velíkov sramotov sem spozno globočine srcá mojega i je pred onim odkrio, komi sem se bole vüpo kak človeki.“

V etakšoj stávl do srcá poníženi je bio zdá vu Zürich pozváni za predgara. 1. januara 1519 ga leta je prišo v Zürich, gde je hitro dao na znánje svoje nakanénje, ka de od céloga sv. pisma predgo, od tála do tála, od veršusa do veršusa i tò z Mátaja evangeliomom začne. „Jezuša živilénje je etomi národí dugo zakrito bilò“ erčé Zwingli, „i jas ščem samo jedino z svétoga pisma vretine grabiti i nazveščávati ono, ka sem vu skrbnom priglihávani i vu srčni molitvaj najšo.“

Vnôgi so se veselili. Nôvi dúh je začao ládati vu kršćanskoj cèrkvi. Prémochni i pametnéši lüdjé so pravli od njega: „Tò je ednòk eden právl predgar pravice, ki nam povej, kak tò delo stojí.“

Zwingli se je zdá že nê več nazájdržo. Stopáj za stopájom je začao napadnoti to krivo včenjè, krivice i človeče zapòvedí te kršćanske cèrkve njéno pokvarjenost i je nazveščávao vu evangeliomi Božo miloščo. Zürich je bio za njega pripravno mésto, za šteroga prijátelstvo je te rimski pápa dosta dao i je znao, ka vu Zürichu obrambi Zwingliji nemre dosta škòditi. Žé dugo vrémèna, ešče vu Glarusi i v Einsiedelni, pa zdá v Zürichu túdi, je Zwingli od rimskoga pápo 50 zláti pláče dóbo na léto, štero je ete za knige potrošo. Z etimi pénezi i z obečanjem velike čésti, je štéo pápa toga za pápínsko cèrkev tak nevarnoga predgara za sébe dobiti, ali vse je zaman bilo, Zwingli je té dár odpovedo i je te péneze nê vzéo več gori. Vören je osto svojemi ogvúšanji, štero je odkrito pripozno vu svojem predganji i vu svoji spiskaj.

Kak Luther, tak on túdi je prôti stano odpústkóm, zapòvedam se postiti, cölibáti, (tò je: ka se popi ne smejo ženiti), prôti mešúvanji, svétce i kèpe svetiti, prôti vnôgim ceremonijam, popom grêhe vadlúvanji, rómanji i morálnoj pokvarjenosti kršćanske cèrkve, z šterim se je zveličanje iskalo namesto toga, ka bi vu Kristuši od Bogá dáno odkúplénje z zahválnim srcom gorivzéli.

Vnožino lüdstva se je pridružilo okòli Zwinglija predgance, tak ka je na konci prvoga léta svoje delavnosti etak pisao ednomi svojemi prijáteli: „Žé 2000 dúš se je z evangelioma mlékóm na telko nasitilo, ka zdá že močnejšo ráao želejo.“

Onoga hípa so vsakšega za luterána špòtali, ki se je zapòvedam rimskoga pápo i ceremoniálnosti pápínske cèrkve prôti vüpo postaviti. Túdi Zwinglija so etak špòtali njegoví protivniki, ali on sam njim erčé: „Od Luthera sem samo za dvè leti čúo gučati potém, ka sem te čistí evangeliom začao nazveščávati. Ali záto ka tò včim, ka Luther? Jas včim ono, ka je Kristuš i Pavel apoštol včio, zakoj me ne zovéte za kršćenika, Kristiána ali Pavelista. Po mojem znánji i mišlénji je Luther eden Boží bojúvách, ki je sv. pismo z tákšov resnicov prékprebrodo, štero se je že jezero lét nej zgòdilo, i z onov moškov silov, z šterov je rimskoga pápo napadno, njemi je nišče nej glihni postano. I koga délo je tò, Luthera ali Bože? Pitaj Luthera samoga i on de ti pravo: Bože.“ (Dale.)